

Handläggare
Ahrgren Maria (HVK)

Datum
2013-05-23

Diarienummer
ALN-2011-0090.30

Äldrenämnden

Statusrapport för införande av lokala värdighetsgarantier och utbildning av värdegrundsledare

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslås besluta

att godkänna statusrapport.

Sammanfattning

Uppsala kommun har fått tilldelat 2,7 miljoner kronor från socialstyrelsen i prestationsersättning för att ta fram och införa lokala värdighetsgarantier. Kommunens lokala värdighetsgarantier utgår från den nationella värdegrunden i socialtjänstlagen (2001:453), SoL som lyder: Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får ett värdigt liv och känna välbefinnande. Projektet startades under våren 2012 med framtagandet av lokala värdighetsgarantier inom både hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Projektet består i övrigt av att anpassa på kontoret befintliga system för att hantera värdighetsgarantierna, utbilda medarbetare och utförare samt kommunicera de lokala värdighetsgarantierna till medborgare, brukare och anhöriga i enlighet med kommunikationsplanen.

Äldrenämnden har även beviljats medel för ett projekt gällande värdegrundsutbildning under 2013. Beviljade medel är 1 150 000 kronor. De två delarna, införandet av lokala värdighetgarantier och utbildningen av värdegrundsledare samordnas för att nå största effekt för medborgare, brukare och anhöriga i nämndens verksamhet.

Socialstyrelsen har nu meddelat att kommuner har möjlighet att senast i september 2013 söka medel för uppföljning av införandet av de lokala värdighetsgarantierna, och enligt fördelningsnyckel är summan som kan tilldelas äldrenämnden 1 miljon kronor.

Ärendet

Äldrenämnden beslutade om de lokala värdighetsgarantierna i juni 2012 och de infördes 1 februari 2013.

Projektet har fortskridit enligt plan under hösten 2012 och våren 2013, se bilaga 1. Att anpassa befintliga system är omfattande och arbete pågår under våren 2013 med att ta fram en ny synpunktshantering som ska vara en lätt och bra väg in för medborgare/brukare att signalera brister i de lokala värdighetsgarantierna. Vidare tas verktyg fram för att kunna ackumulera resultat från individuppföljningar. För att skapa rätt förutsättningar för en bra implementering kommer en delprojektledare anställas från och med augusti med fokus på att stödja medarbetare i arbetet med de lokala värdighetsgarantierna.

Det finns sedan januari fyra specificerade delprojekt och arbetet pågår som en del i äldrenämndens värdegrundsarbete. Implementeringen av de lokala värdighetsgarantierna kompletteras nu med en pågående utbildning av värdegrundsledare hos äldrenämndens utförare. För detta har en delprojektledare anställts.

Nästa steg blir att se över hur de lokala värdighetsgarantierna kan komma att följas upp samt hur värdegrundsarbetet kan komma att förvaltas efter projektperiodens slut.

Kontoret för hälsa, vård och omsorg

Inga-Lill Björklund
Direktör

Bilaga 1: Statusrapport, lokala värdighetsgarantier och utbildning av värdegrundsledare

STATUSRAPPORT, Lokala värdighetsgarantier och utbildning av värdegrundsledare

1 Projektinformation

Projektnamn	Lokala värdighetsgarantier
Projektledare (PL)	Maria Ahrgren
Projektägare (PÅ)	Magnus Johannesson
Projektstart	Mars 2012
Planerat slutdatum	Dec 2013 (i förvaltning från jan 2014)
Mottagare av statusrapport	Uppdragsgivare, Äldrenämnden

2 Summering av projektstatus

Arbetet sker enligt plan. Att anpassa befintliga system är omfattande och arbete pågår under våren 2013 med att ta fram en ny synpunktshantering som ska vara en lätt och bra väg in för medborgare/brukare att signalera brister i de lokala värdighetsgarantierna. Vidare tas verktyg fram för att kunna ackumulera resultat från individuppföljningar. För att skapa rätt förutsättningar för en bra implementering kommer en delprojektledare anställas från och med augusti med fokus på att stödja medarbetare i arbetet med de lokala värdighetsgarantierna. Implementeringen av de lokala värdighetsgarantierna kompletteras sedan januari med en pågående utbildning av värdegrundsledare, både på kontoret och hos äldrenämndens utförare. För detta har en delprojektledare anställts. Nästa steg blir att se över hur de lokala värdighetsgarantierna kan komma att följas upp samt hur värdegrundsarbetet kan komma att förvaltas efter projektperiodens slut.

2.1 Möjligheter

Äldrenämnden har tilldelats prestationsersättning för införandet av lokala värdighetsgarantier på totalt 2,7 miljoner kronor. Ersättningsperioden har förlängts och medel kan nyttjas under 2012-2014. Detta ger äldrenämnden ännu bättre möjlighet att implementera de lokala värdighetsgarantierna.

Äldrenämnden har även beviljats medel för ett projekt gällande värdegrundsutbildning under 2013. Beviljade medel 1 150 000 kronor. De två delarna, införandet av lokala värdighetgarantier och utbildningen av värdegrundsledare samordnas för att nå största effekt för medborgare, brukare och anhöriga i nämndens verksamhet.

Socialstyrelsen har nu meddelat att kommuner har möjlighet att senast i september 2013 söka medel för uppföljning av införandet av de lokala värdighetsgarantierna, och enligt fördelningsnyckel är summan som kan tilldelas äldrenämnden 1 miljon kronor.

3 Status

3.1 Utfört arbete senaste perioden

Arbetet har fortskridit enligt plan under hösten 2012 och våren 2013 då projektledare (PL) och delprojektledare (DPL) arbetat med att anpassa aktuella systemdelar till hantering av värdighetsgarantierna. Arbetet inkluderar att anpassa individuppföljning, inklusive uppföljning av genomförandeplaner, och synpunktshantering för att hantera de lokala värdighetsgarantierna på systematisk nivå. Även avtalsuppföljningen har anpassats till värdighetsgarantierna, så som till exempel i utförarnas tertialredovisning.

Informationsinsatser till ledningspersoner för utförare har genomförts för att säkerställa att utförarna tar ansvar för att utbilda och informera samtliga medarbetare som har ansvar att i mötet med brukaren och anhöriga leva upp till värdighetsgarantierna. Detta görs genom en utförardialog och ett erbjudande har getts om deltagande i nätverk.

Under hösten 2012 reviderades kommunikationsplanen som beskriver att inget nytt informationsmaterial för medborgare och brukare tas fram gällande värdighetsgarantierna i sig, utan det befintliga informationsmaterial som finns för äldrenämndens verksamhet kommer att arbetas om. Syftet med detta är att integrera värdighetsgarantierna i kända befintliga dokument så som Seniorguiden och vårdboendebroschyren samt i äldrenämndens information på www.uppsala.se. Revidering av befintlig information har skett kontinuerligt under projektperioden och under våren 2013 har information lagts in i de reviderade broschyrerna för hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

I januari genomfördes en heldagsutbildning för utförare och medarbetare på HVK. Dagen innehöll bland annat en föreläsning av Erik Blennberger och frågor kring etik och värderingsforskning, så som goda idéer till att entusiasmera medarbetare och vikten av olika faktorer för att en värdegrund ska kunna skapa framgång. I och med införandet av de lokala värdighetsgarantierna 1 februari hölls en pressaktivitet på vård- och omsorgsboendet Andreas And.

Delprojekt 4 startades i januari. Se beskrivning i 3.2.4.

3.2 Planerat arbete kommande period

3.2.1 Delprojekt 1 (DP 1)

DPL kommer att rekryteras för DP1 för perioden augusti-december. DP1 arbetar under hösten med de aktiviteter som tagits fram i utbildningsplanen för medarbetare på HVK i nationell värdegrund kopplat till de lokala värdighetsgarantierna. I utbildningsplanen ingår att utbilda vissa medarbetare på HVK till värdegrundsledare för att skapa stark förankring och hög efterlevnad av hantering av värdighetsgarantierna. Samverkan kring utbildningsinsatser sker med DP2 för samordningsvinster och ökad samsyn mellan HVK och äldrenämndens utförare.

DP 1 kommer att planera för ett uppföljningsprojekt (under förutsättningar att äldrenämnden söker och beviljas medel).

3.2.2 Delprojekt 2 (DP 2)

Utförarnätverk hålls av DP 2 under maj och november i syfte att skapa ett bra forum för dialog, kunskapsutbyte och reflektion kring metoder för att arbeta med värdighetsgarantierna. En kortare föreläsning/seminarium ges med efterföljande diskussion utifrån aktuellt tema.

DP 2 ansvar även för att under 2013 kontinuerligt återkoppla resultat av värdighetsgarantierna på utförarmöten.

Under hösten 2013 kommer DP2 att planera en avslutande projektaktivitet (att hållas i januari 2014) tillsammans med DP4 där medarbetare på HVK samt äldrenämndens utförare får möjlighet att ta del av varandras erfarenheter från projektet, samt kring implementering och förvaltning av värdegrundsarbete och de lokala värdighetsgarantierna.

3.2.3 Delprojekt 3 (DP3)

DP 3 har fokus på den strategiska kommunikationen och kommer hösten att genomföra planerade aktiviteter för att kommunicera till brukare, anhöriga/närstående och medborgare om möjligheter och rättigheter.

3.2.4 Delprojekt 4 (DP4)

DP4 syftar till att skapa plattformar för att träna upp samstämmiga attityder och förhållningssätt hos äldrenämndens utförare i ett värdegrundsbaseerat arbetssätt. DP4 startades upp och förbereddes under januari och februari 2013. Äldrenämndens utförare erbjudits att ansöka om medel för att delta i DP4. De som beviljats medel till att utbilda värdegrundsledare i sin verksamhet deltar i projektet genom att förbinda sig till att:

1. Utbilda värdegrundsledare i sin verksamhet
2. Arbeta fram en modell/plan för hur värdegrundsarbetet ska genomföras på arbetsplatsen
3. Säkerställa förvaltning av värdegrundsarbetet på arbetsplatsen
4. Löpande redogöra för sitt värdegrundsarbete och rapportera till DPL
5. Sammanställa en slutrapport av sitt värdegrundsarbete.

Sammanlagt är det drygt 110 värdegrundsledare som kommer att utbildas som tillsammans arbetar med 2500 personer som har beviljade hemtjänstinsatser eller bor på ett vård- och omsorgsboende. DPL4 kommer att ägna den mesta tiden åt löpande uppföljning och utvärdering av värdegrundsarbetet bland de som har beviljats medel. Detta arbete kommer dels att ske genom webbaserade enkäter ställda till verksamheterna men även genom (fokusgrupp-) intervjuer med verksamheterna. DPL kommer att organisera träffar utifrån godkända ansökningar, typ av verksamheter samt angivet arbetssätt för värdegrundsarbetet. Arbetet stöts av FoU som deltar i utvärderingen samt vid träffar/seminarier med de deltagande utförarna.

3.3 Nuläge och prognos tidplan

Projektet genomförs enligt satt tidplan, men projektet har utökats med DP4 och kan komma att förlängas utifrån nya förutsättningar i och med att äldrenämnden kan söka medel för uppföljning av de lokala värdighetsgarantierna. Projektet går över i förvaltning vid årsskiftet 2013/2014 och slutrapporteras sedan efter uppföljning i december 2014. Nedan redovisas tidplan med planerade aktiviteter.

År	Månad	Beskrivning av aktivitet	Ansvarig
2013	Maj	Anpassning av frågor i brukarenkät (vård- och omsorgsboende)	PL
		- Är värdighetsgarantierna kända hos brukarna?	
		- Upplevs värdighetsgarantierna som relevanta?	
		Utförarnätverk	DPL2
		- Öppen diskussion: Hur har det gått hittills?	
	- Tema: Anhöriga		
	3-dagarsutbildning av värdegrundsledare HVK med Fortbildning äldreomsorg	DPL1	
	Värdegrundsutbildning DP4 (utförare)	DPL4	
	Pågående arbete med framtagning av synpunktshanteringssystem på web samt ny synpunktsblankett	PL	
	Juni	Statusrapport till äldrenämnden	PL
		Pågående revidering av befintligt informationsmaterial så som tex Seniorguiden	DPL3
		Enkät	PL
Processmätning på återkoppling för inkomna synpunkter		PL	
Sammanställning görs av inkomna synpunkter		DPL2	
Återkoppling ges på utförarmöte			
Träff med deltagande utförare för DP4 tillsammans med Marianne Winqvist på temat äldre och åldrande.	DPL4		
Juli	Augusti	Enkät till HVK:s medarbetare	PL
		- Har systematiken kring lokala värdighetsgarantier medfört ny kunskap?	
		Enkät ledningspersoner	
		- Används resultat från systemet med värdighetsgarantier som beslutsunderlag i ledningsarbetet?	
		Träff 2 DP4	DPL4
		Planerade kommunikation- och informationsinsatser genomförs	DPL3
		Uppstart av arbetet för värdegrundsledare HVK	DPL1
September		Träff 3 DP4	DPL4
		Medarbetardialog HVK (värdegrundsledare)	DPL1
Oktober		Slutrapport till socialstyrelsen gällande DP4	DPL4
		Sammanställning görs av inkomna synpunkter	PL
		Medarbetardialog HVK (värdegrundsledare)	DPL1
November		Utförare i DP4 lämnar in sina slutrapporter	DPL4
		Utförarnätverk	DPL2
		- Tema: Dokumentation	
December		Slutrapport till äldrenämnden för DP4	DPL4
		Projektutvärdering görs och rapport skrivs	DPL1
		Förvaltningsplan tas fram	PL
		Beslut om övergång till förvaltning	styrgrupp
2014	Januari	Systematiken övergår i förvaltning och projektet övergår till	PL

		uppföljningsprojekt (DP5) Sammankomst kring erfarenheter mellan HVK och äldrenämndens utförare samt äldrenämnden (jan/feb)	DP5 PL/DPL
Februari		Processmätning på återkoppling för inkomna synpunkter Medarbetardialog HVK (värdegrundsledare)	DP5 förvaltning
Mars		Processmätning på återkoppling för inkomna synpunkter Sammanställning görs av inkomna synpunkter	DP5 förvaltning
April-nov		Processmätning på återkoppling för inkomna synpunkter Utförarnätverk med tema Medarbetardialog HVK (värdegrundsledare) Förvaltningsutvärdering	DP5 Förvaltning förvaltning PL/DP5
Dec		Slutrapport till äldrenämnd med resultat från förvaltning av systematiken Projektresultat kommuniceras	PL

4 Resurser

4.1 Personella och övriga resurser

I januari tillsattes en DPL på DP4 som då startades upp, denne är anställd på 50 % under projektperioden. Projektet utökas med en DPL på 75 % för DP1 under hösten 2013 för att hantera implementering samt planera för uppföljning 2014. I övrigt kommer projektet vara dimensionerat som tidigare.

4.2 Ekonomi

Totalt beviljade medel för införande av lokala värdighetsgarantier och utbildning av värdegrundsledare är 3,8 miljoner kronor. Projektkostnaderna fram till dags dato ligger inom ram för projektbudget.

4.3 Risker

Inför start av projektet i mars identifierades fyra risker kring införandet av lokala värdighetsgarantier. Se nedan.

	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Risk	Åtgärder för att eliminera/minska risken
1	Brist på tydlig kommunikation på ledningsnivå med utförarna gällande skyldigheter och ansvar	Medium	<i>Systemet för lokala värdighetsgarantier ifrågasätts hos enskilda medarbetare hos utförarna</i>	Kritisk	Bjuda in företrädare för varje utförares ledning till en särskild referensgrupp som har möten i april och maj.
2	Bristande samsyn på varför lokala värdighetsgarantier införs	Medium	<i>För mycket fokus läggs på att diskutera det som redan är politiskt beslutat</i>	Märkbar	En särskild aktivitet i april 2012 där projektledning, styrgrupp för projekt och ledningsgrupp diskuterar syfte och förväntningar.
3	Oförmåga att kommunicera möjligheter och rättigheter till brukare och anhöriga	Hög	<i>Brukare och anhöriga har inte i tillräcklig omfattning kunskap om politiska utfästelser och vad man gör när dessa</i>	Märkbar	Lägga särskilt fokus på arbetet i delprojekt 3 att informera och kommunicera möjligheter och rättigheter till brukare och anhöriga.

			åsidosätts.		
4	Otillräcklig förmåga inom HVK att implementera och säkerställa de förändringar i befintliga processer/systemdelar som projektet föreslår	Låg	<i>Systemet för lokala värdighetsgarantier leder inte till förväntad kvalitetshöjningen inom äldreomsorgen</i>	Kritisk	Ledningen är tydlig med att ansvaret för att genomföra förändringar i ordinarie system/processer ligger utanför projektets ansvarsområde. Ledningsgruppen efterfrågar därför, inom ramen för HVK:s ledningssystem för kvalitet, resultat av förväntade förändringar.

Då risk 1 är bedömd som kritisk och sannolikheten är medium för att inträffa läggs extra fokus på implementering och utbildning av utförarnas ledningsnivå under 2013. Risk 2 hanteras vidare med att genomföra en omfattande utbildningsinsats inom HVK, där alla medarbetare får en gemensam grund kring de lokala värdighetgarantierna och systematiken för des hantering. Då risk 3 har en hög sannolikhet för att hända har kommunikationsplanen reviderats under oktober 2012 för att ytterligare tydliggöra ansvar och precisera de kommunikationsaktiviteter som ska göras under 2013. Risk 4 bevakas.